

DREPT PENAL ȘI PROCESUAL PENAL

CZU 343.164

OBSERVAȚII CRITICE ASUPRA ÎNCADRĂRII ACȚIUNILOR EXECUTORULUI JUDECĂTORESC CONFORM ART.328 CP AL RM
(EXCESUL DE PUTERE SAU DEPĂȘIREA ATRIBUȚIILOR DE SERVICIU)

STANISLAV COPETCHI,
avocat, doctor în drept,
conferențiar universitar, USM

LILIA LUPAȘCO,
 judecător, Judecătoria
Chișinău, sediul Râșcani

SUMAR

Studiul efectuat are drept scop identificarea carențelor de calificare a acțiunilor executorilor judecătorești în tiparul normelor înscrise la art.328 CP RM (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu). În acest sens, sunt analizate un șir de hotărâri judecătorești emise pe cauzele penale intentate în privința executorilor judecătorești în baza art.328 CP RM. Se observă că în majoritatea cazurilor instanțele judecătorești emit sentințe de achitare pe astfel de dosare penale. Se ajunge la concluzia că, în cele mai dese cazuri, sunt intentate neîntemeiat dosare penale în privința executorilor judecătorești în baza art.328 CP RM. Se arată că art.328 CP RM este inaplicabil, în ipoteza în care persoana abilitată cu calificarea infracțiunilor nu indică în actul procesual emis norma din actul normativ de referință care stabilește drepturile și/sau atribuțiile executorului judecătoresc ale căror limite au fost depășite. Se relevă că este eronată încadrarea potrivit art.328 CP RM, în ipoteza în care urmarea prejudiciabilă este stabilită în mod abstract, adică generic, ci nu *in concreto*. S-a mai punctat că răspunderea penală în baza art.328 CP RM nu poate fi antrenată în cazul în care acțiunile execu-

CRITICAL OBSERVATIONS ON THE QUALIFICATION OF THE ACTION OF THE BAILIFF ACCORDING TO ART.328 PC RM
(EXCESS OF POWER OR EXCESS OF OFFICIAL AUTHORITY)

SUMMARY

The study aims to identify the deficiencies of qualification of the actions of the bailiff according to article 328 PC RM (excess of power or excess of official authority). In this respect, there are analyzed a number of court decisions issued on criminal cases filed against bailiffs under art. 328 PC RM. It is noted that in most cases, on such criminal files the courts issue acquittal decisions. It is concluded that in the most frequent cases criminal cases are unfounded filed in court regarding the bailiffs according to art. 328 PC RM. It is shown that art. 328 PC RM is inapplicable if the authorized person with qualification of offences does not indicate in the issued procedural act the norm of the normative act setting the rights and/or attributions of the bailiff whose limits have been exceeded. It shows that it is wrong the qualification according to art. 328 PC RM if the harmful consequence is established in an abstract manner, i.e. generic, but not in concrete. Also, it has been pointed that criminal liability under art. 328 PC RM cannot be started if the actions of the bailiff and his acts are not contested (when the party has the possibility to contest them) or are maintained (if they are challenged by the parties of the enforcement procedure).

Key-words: *bailiff, criminal liability, excess of power or excess of official authority, duties, rights and obligations, qualification error.*

torului judecătoresc, precum și actele acestuia nu sunt contestate (atunci când partea a avut posibilitatea să le conteste) sau sunt menținute (în cazul în care sunt contestate de către părțile procedurii de executare).

Cuvinte-cheie: *executor judecătoresc, răspundere penală, exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, atribuții de serviciu, drepturi și obligații, eroare de încadrare.*

În ultima vreme surprindem un număr mare de cauze penale intentate în privința executorilor judecătorești în baza art.328 din Codul penal al Republicii Moldova (în continuare – CP RM [5]) pentru faptul comiterii excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu.

Practica judiciară demonstrează că excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu este infracțiunea cel mai des imputabilă executorilor judecătorești. Acest lucru are loc, probabil, din cauza statutului funcțional al acestora. *In concreto*, așa cum rezultă din prevederile articolelor 1 și 2 din Legea Republicii Moldova cu privire la executorii judecătorești nr.113 din 17.06.2010 [11], precum și ale art.21 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443 din 24.12.2004 [3], executorul judecătoresc este persoana fizică investită de către stat cu competența de a implementa silit documentele executorii.

Fiind investit cu atribuții de executare a documentelor executorii, prin activitatea sa, executorul judecătoresc urmărește realizarea drepturilor creditorului, recunoscute prin hotărâre judecătorească, prin orice modalitate prevăzută de lege.

Evident, executarea unor documente executorii de către executorul judecătoresc, de regulă, creează un disconfort pentru debitor. În unele cazuri, debitorul consideră că, prin executarea documentelor executorii în care este vizat, îi sunt încălcate drepturile și interesele, ceea ce îl face să aprecieze activitatea executorului judecătoresc ca fiind realizată cu depășirea atribuțiilor conferite prin lege, motiv pentru care sesizează organele procuraturii.

Nu este exclusă o asemenea ipoteză. Într-adevăr, în activitatea sa, executorului judecătoresc, ca, de altfel, și oricărei persoane publice, îi este interzis să-și exercite atribuțiile de serviciu prin realizarea unor acțiuni care depășesc vădit limitele acestor atribuții. Încălcarea unei asemenea interdicții poate antrena răspunderea penală în baza art.328 CP RM (atunci când săvârșirea acțiunilor ce depășesc vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege duce la cauzarea unor daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice ori juridice) sau răspunderea contravențională în baza art.313 din Codul contravențional al Republicii Moldova [4] (atunci când săvârșirea acțiunilor ce depășesc vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege nu duce la cauzarea urmărilor prejudiciabile indicate mai sus).

Practica judiciară, însă, demonstrează că multe din dosarele penale intentate în privința executorilor judecătorești pe faptul excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu se soldează cu emiterea unor sentințe de achitare. De asemenea, se observă prezența unor erori de încadrare a celor comise în tiparul normelor consemnate de art.328 CP RM.

În continuare, vom puncta asupra unor reguli de încadrare a celor comise în corespundere cu art.328 CP RM.

1) *Ab initio*, punctăm că excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu este o infracțiune comisivă, adică poate fi săvârșită doar prin manifestarea unui comportament activ. *Per a contrario*, în lipsa unui comportament activ, cele comise nu pot fi încadrate în conformitate cu art.328 CP RM. Infracțiunea prevăzută de art.328 CP RM este incompatibilă cu comportamentul omisiv. Cu alte cuvinte, respectiva faptă infracțională nu poate fi comisă prin inacțiune. Acest lucru rezultă tranșant din textul de lege inserat în art.328 CP RM, acolo unde legiuitorul folosește termenul „acțiune”. Aceeași observație este făcută în pct.5.3. din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu”, nr.7 din 15.05.2017 [10]. La concret, punctul nominalizat conține următoarea explicație cu vocație de interpretare oficială: „*Fapta prejudiciabilă, incriminată de art.328 CP RM, nu poate fi omisivă, or, doar forma activă, reprezentată de sintagma „săvârșirea unor acțiuni”, este consacrată la descrierea preceptului incriminator*”. Argumente similare sunt evocate de S.Brînză și V.Stati: „Forma pasivă a depășirii limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege contravine însuși sensului conceptului de depășire, concept desemnând o mișcare, o activitate, o folosire a forțelor proprii într-un anumit domeniu, o participare activă la ceva. Nu este posibil a depăși limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, fără a acționa în vreun fel” [1, p.869; 2, p.906]. De aceeași părere sunt și alți autori [18, p.96-97; 19; 20, p.28].

Pe o poziție diferită s-a situat instanța de judecată în următoarea speță din practica judiciară: „*Inculpatul – executorul judecătoresc O.C. a fost condamnat în baza art.328 alin.(3) lit.d) CP RM pentru faptul nerestituirii în termen* (sublinierea ne aparține – n.a.) *către debitor a garanției în mărime de 200.312,92 lei depusă de ultimul pe contul executorului judecătoresc cu scopul anulării interdicțiilor de înstrăinare aplicate asupra a două mijloace de transport aflate în proprietatea debitorului*” [13].

Observăm că în speța dată inculpatul a fost condamnat în baza normei care sancționează excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu pentru manifestarea unui comportament pasiv, ci nu unul activ, așa cum cere dispoziția normei din art.328 CP RM. În cele din urmă, nu susținem o atare soluție de încadrare, considerând-o a fi ilegală.

2) Normele de la art.328 CP RM conțin dispoziții de blanchetă (adică, de trimitere la alte acte legislative sau normative), raționament desprins din textul alin. (1) art.328 CP RM în corespundere cu care excesul de

putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu presupune „săvârșirea unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege ...”. Prin urmare, la încadrarea faptei potrivit art.328 CP RM este inevitabil să se invoce în actul de aplicare a legii penale (ordonanța de punere sub învinuire, rechizitoriu, sentința de condamnare etc.) actul normativ de referință, cu caracter extrapenal, ce conține drepturile și/sau atribuțiile cu care este investit executorul judecătoresc la exercitarea prerogativelor sale, ale căror limite acesta le-a depășit în mod vădit. În context, comportă relevanță următoarele teze doctrinare cu caracter general relevate pe marginea procesului de încadrare a infracțiunilor potrivit normelor de incriminare ce conțin dispoziții de blanchetă: „În actul de învinuire, în rechizitoriu, în sentința de condamnare obligatoriu trebuie indicată norma din actul normativ de referință la care face trimitere norma de incriminare. Or, aplicarea normei de blanchetă este în strictă dependență de aplicarea normei extrapenale. Prima nu poate fi aplicată fără cea din urmă” [6, p.41].

Aceeași regulă este fixată la pct.5.1. din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu” (enunțată supra). În concreto, potrivit hotărârii enunțate: „La stabilirea depășirii limitelor competenței, în corespundere cu art.328 CP RM, instanțele se vor conduce de prevederi care circumstanțiază drepturile și atribuțiile inculpatului și, în mod obligatoriu, sunt consacrate sau derivă dintr-o lege sau dintr-un act normativ subordonat legii”.

Pe cale de consecință, art.328 CP RM este inaplicabil, în ipoteza în care persoana abilitată cu calificarea infracțiunilor nu indică în actul procesual emis, norma din actul normativ de referință ce stabilește drepturile și/sau atribuțiile executorului judecătoresc ale căror limite au fost depășite. O atare încadrare trebuie considerată incompletă și, prin urmare, eronată. Or, normele din art.328 CP RM, constituind *per se* norme incomplete, nu au valoare de sine stătătoare la încadrare. Acestea pot fi reținute la calificare doar în cumul cu alte norme, și anume: cu cele din alte acte legislative sau normative. Cele din urmă norme au menirea de a conferi un conținut exact art.328 CP RM. De fapt, normele completatoare conferă ilegalitate faptelor stipulate în art.328 CP RM. În lipsa acestora, dispoziția normelor înscrise în art.328 CP RM rămâne a fi una abstractă, fără a avea vreun conținut juridic. Cu alte cuvinte, în lipsa normelor de completare, art.328 CP RM devine ca și mort.

Cu acest prilej, este utilă următoarea observație a instanței de judecată, relevantă într-un caz din practica judiciară: „Răspunsul la întrebarea dacă faptele execu-

rului constituiau sau nu depășire a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege poate fi dat doar în urma stabilirii drepturilor și atribuțiilor conferite inculpatului prin actele legislative și normative speciale care reglementează activitatea acestuia (Legea RM nr.113/2010 și CE)” [14].

Mai mult, la încadrarea celor comise de executorul judecătoresc potrivit art.328 CP RM nu este suficient invocarea actului normativ sau legislativ de referință (cu caracter extrapenal). Este imperios ca cel abilitat cu aplicarea legii penale să indice cu exactitate norma completatoare. *Per a contrario*, este greșită încadrarea în ipoteza în care este invocat actul normativ sau legislativ de referință, dar fără a se indica norma exactă, care conține drepturile și/sau atribuțiile acordate ale căror limite au fost depășite.

Considerăm incompletă încadrarea chiar și în ipoteza în care articolul sau alineatul din cadrul actului de referință este invocat *grosso modo*. Atunci când articolul conține mai multe alineate sau alineatul conține mai multe puncte persoana abilitată cu aplicarea legii penale trebuie să rețină la încadrare alineatul (ele) sau punctul (ele) exacte, adică cele care stabilesc drepturile și/sau atribuțiile concrete ale căror limite au fost depășite vădit de către executorul judecătoresc în procesul îndeplinirii activităților sale de interes public.

Regula de calificare enunțată nu a fost respectată într-o speță din practica organelor de urmărire penală. La concret, în rechizitoriu s-a indicat, *inter alia*, că „executorul judecătoresc a depășit în mod vădit limitele drepturilor prevăzute de art.7 din Legea Republicii Moldova privind executorii judecătorești, nr.113 din 17.06.2010” [7].

Constatăm, fără tăgadă, că învinuirea înaintată executorului judecătoresc este una abstractă, întrucât nu conține trimiterea la norma exactă din Legea privind executorii judecătorești, care reglementează dreptul concret al executorului judecătoresc care ar fi fost depășit în mod vădit. Observăm că acuzarea s-a limitat la invocarea art.7 din legea nominalizată, fără a indica și punctul exact. În aceste condiții, apare întrebarea: limitele căror drepturi anume au fost depășite vădit de către executorul judecătoresc? Întrebarea este cât se poate de firească, avându-se în vedere faptul că art.7 din legea enunțată stipulează cel puțin douăzeci de drepturi cu care este îndrituit un executor judecătoresc în procesul îndeplinirii activității sale de interes public.

O asemenea învinuire a fost catalogată de către instanța de judecată căreia i-a fost repartizată cauza penală drept incompletă, divergentă și dubioasă. La fel, instanța a statuat că o asemenea învinuire a afectat dreptul inculpatului de a ști pentru ce faptă este învinuit.

În același context, subliniem că încadrarea *de facto* a comportamentului executorului judecătoresc nu se va face potrivit normei înscrise în cadrul actului legis-

lativ sau normativ de referință, ci doar potrivit normei din cadrul legii penale. În speță, încadrarea acțiunilor executorului judecătoresc trebuie făcută doar în tiparul art.328 CP RM, nu și potrivit normei completatoare din actul normativ sau legislativ de referință. În același timp, trimiterea către norma conținută în actul de referință se va face doar în partea descriptivă a actului aplicativ emis.

3) Articolul 328 CP RM este inaplicabil, în ipoteza în care acțiunile executorului judecătoresc concretizate în depășirea în mod vădit a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege nu cauzează urmările prejudiciabile prevăzute expres în dispoziția normei. *In concreto*, pentru a opera art.328 CP RM este ineluctabil ca fapta executorului judecătoresc exprimată în depășirea vădită a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege să fi cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. În lipsa unei asemenea urmări prejudiciabile, cele comise necesită a fi încadrate potrivit art.313 din Codul contravențional.

Tot art.313 din Codul contravențional este incident în cazul săvârșirii excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu soldat cu cauzarea unor urmări prejudiciabile, dar sub limita celor prevăzute de art.328 CP RM. Mai exact, cauzarea unor daune în proporții mici drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, ca rezultat al excesului de putere săvârșit de executorul judecătoresc, trebuie încadrată în tiparul art.313 din Codul contravențional. Aceeași soluție de calificare se impune în cazul excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu care a dus la cauzarea unor daune ce depășesc proporțiile mici, dar care nu se cifrează la cele considerabile.

4) Este eronată încadrarea potrivit art.328 CP RM și în ipoteza în care persoana abilitată cu aplicarea legii penale stabilește în mod abstract, adică generic, ci nu *in concreto*, urmarea prejudiciabilă cauzată în rezultatul depășirii vădite de către executorul judecătoresc a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege. Lipsa unei statuări clare în ceea ce privește tipul urmării prejudiciabile concrete cauzate are drept consecință imposibilitatea determinării cu exactitate a entității ce a avut de suferit de pe urma excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu, adică a victimei infracțiunii.

Așadar, în acord cu dispoziția normei înscrise în art.328 alin.(1) CP RM, urmarea prejudiciabilă poate lua una dintre următoarele două forme cu caracter alternativ: a) daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau b) daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice. În prima ipoteză, pe post de victimă a infracțiunii prevăzute de art.328 CP RM apare persoana fizică. În cea de-a doua

ipoteză persoana juridică evoluează în postura de victimă a excesului de putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu.

Este superfluă reținerea la calificare a ambelor urmări prejudiciabile în situația în care, *de facto*, este cauzată o singură urmare prejudiciabilă. În practica judiciară se atestă deseori cazuri când persoanele abilitate cu aplicarea legii penale, din inerție, rețin la încadrare ambele urmări prejudiciabile, deși *de facto* este prezentă doar una. Subsecvent, încadrarea vizează cauzarea unor daune atât drepturilor și intereselor persoanei fizice cât și drepturilor și intereselor persoanei juridice, în realitate doar una din cele două entități având de suferit de pe urma săvârșirii infracțiunii.

În contextul celor evocate supra, este elocventă următoarea încadrare efectuată de instanța de judecată: *acțiunile lui N.P. au fost calificate, potrivit art.328 alin.(3) lit.d) CP RM, drept exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, soldate cu urmări grave.*

În fapt, instanța a reținut că, prin acțiunile sale, executorul judecătoresc N.P. a aplicat sechestrul pe conturile bancare, pe bunurile mobile și imobile ale SRL „E.F.” în sumă de 1.493.025,60 lei (fără TVA), cu mult peste valoarea acțiunii, care constituia 40.882,40 EURO, echivalentul sumei de 732.645,31 MDL, sistând astfel, nejustificat, întreaga activitate a agentului economic SRL „E.F.” fiind lipsită de posibilitatea de a-și achita datoriile față de furnizorii de marfă, achitarea salariilor angajaților, inclusiv pentru alte utilități, iar prin expirarea termenului de valabilitate a cantităților de pește și crevete SRL „E.F.” i-au fost cauzate daune în proporții considerabile, în sumă de 142.526,72 lei (fără TVA) [16]. Din speța reliefată mai sus se desprinde clar că pretinsul comportament ilegal al executorului judecătoresc a determinat cauzarea unor daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice, nu și a celei fizice. Cu atât mai mult, nu au fost cauzate unele daune în proporții considerabile intereselor publice. În aceste condiții, apare neclară poziția instanței de a reține la încadrare toate urmările prejudiciabile cu caracter alternativ înscrise în art.328 CP RM și, implicit, a persoanei juridice și a celei fizice în postura de victime ale infracțiunii, deși, realmente, doar persoana juridică SRL „E.F.” a avut de suferit în rezultatul pretinsului comportament infracțional al inculpatului N.P. Cu siguranță, o asemenea încadrare este pasibilă de casare, întrucât nu se atestă o corespundere exactă între cele constatate de instanța de judecată (comise în realitatea obiectivă) și încadrarea efectuată, or, prin definiție, calificarea infracțiunii presupune determinarea și con-

statarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței de infracțiune.

Atât urmarea prejudiciabilă, cât și victima infracțiunii (subiectul pasiv) sunt semne obligatorii ale componenței de infracțiune înscrise în art.328 CP RM. Prin urmare, necesită a fi identificate cu exactitate, nu însă generic. Este cert că o atare încadrare trebuie apreciată ca fiind în exces. Calificarea în exces reprezintă per se o calificare eronată. Ca consecință, actul aplicativ care conține o asemenea încadrare este pasibil de casare.

În altă privință, este susceptibil de casare și actul aplicativ ce conține disonanțe între calitatea victimei reținute în fabulă (partea constatatoare) și cea indicată la încadrarea efectuată. De exemplu, într-o speță, partea acuzării, la încadrarea acțiunilor unui executor judecătoresc în tiparul art.328 alin.(1) CP RM, a indicat la calificare faptul cauzării daunelor în proporții considerabile intereselor ocrotite de lege ale persoanei fizice, deși în partea constatatoare a reținut faptul cauzării prejudiciului indicat mai sus unei persoane juridice [15].

5) Reiterăm că, pentru aplicarea normei înscrise la alin.(1) art.328 CP RM, este necesar ca partea acuzării să stabilească cuantumul daunelor cauzate, lucru necesar, așa cum am subliniat supra, pentru delimitarea ilicitului penal de cel contravențional. La concret, pentru a opera art.328 CP RM, persoanei fizice sau celei juridice trebuie să i se cauzeze daune în proporții considerabile. Din textul art.126 CP RM aflăm că semnul „proporții considerabile” este unul estimativ, legiuitorul prescriind doar criteriile de determinare a unui asemenea prejudiciu, celui abilitat cu aplicarea legii penale revenindu-i sarcina de a aprecia, de la caz la caz, faptul cauzării unui prejudiciu în proporții considerabile. Trezește semne de întrebare poziția acuzării de stat într-o cauză penală [15] intentată în privința unui executor judecătoresc în baza art.328 alin.(1) CP RM pentru faptul excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu exprimat în cauzarea unei companii de asigurări (în postura de victimă) a unei daune materiale în sumă de circa 11.000 lei. Acuzarea de stat a apreciat că dauna materială în sumă de circa 11.000 lei constituie o daună materială considerabilă. Pentru o persoană fizică, poate. Pentru persoana juridică, însă, avem rezerve. Este puțin probabil ca o atare sumă să formeze daune în proporții considerabile pentru o companie de asigurări, cel puțin din considerentul că în acord cu art.22 din Legea cu privire la asigurări, capitalul social minim al unui asigurător este de 15 milioane de lei.

Mai mult, nu este suficient să se invoce cauzarea unor pretinse daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Este necesar ca acuzatorul de stat să probeze respectivele daune. În acest sens, este ilustrativ un caz din practica judiciară în care instanța de

judecată a dispus achitarea inculpatului (executor judecătoresc), reținând, *inter alia*, printre motivele achitării lipsa probării de către acuzare a faptului pricinuirii întreprinderii a unui prejudiciului material în proporții considerabile [12].

Într-un alt caz din practica judiciară, instanța a reținut următoarele: „Organul de urmărire penală, în ordonanță de punere sub învinuire, și procurorul, în instanța de fond, nu au invocat și nu au justificat, cu trimitere la art. 126 Cod penal, prin ce se manifestă și se confirmă proporțiile considerabile a daunelor aduse intereselor publice și doar s-au limitat la citarea abstractă a textului legii prevăzut de art. 328 Cod penal, fără a prezenta careva argumente și probe în susținerea acestei acuzații, or, dispoziția art.328 Cod penal stipulează ca o condiție pentru întrunirea elementelor constitutive ale acestui gen de infracțiuni – cauzarea daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice” [8].

6) Articolul 328 este inaplicabil și în cazul în care în rezultatul acțiunilor executorului judecătoresc exprimate în depășirea vădită a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege sunt cauzate daune în proporții considerabile intereselor publice, aceasta - deoarece prin Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin. (1) din Codul penal (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu), nr.22 din 27.06.2017 [9], a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din dispoziția normei prevăzute la alin.(1) art.328 CP RM.

În motivarea soluției sale, Curtea a statuat următoarele: „pct.80. [...] lipsa unor prevederi pentru evaluarea caracterului considerabil al urmărilor prejudiciabile cauzate *intereselor publice* deschide un teren larg arbitrarului, existând riscul ca acțiunile persoanei publice care depășesc limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, *indiferent de gravitatea faptei săvârșite*, să cadă sub incidența normei penale”; „pct.81. [...] prin generalitatea formulării urmărilor prejudiciabile, menționate *supra*, există riscul ca organele judiciare să aplice art. 328 alin. (1) din Codul penal nu în calitate de infracțiune *materială*, ci ca una *formală*, adică doar în baza constatării acțiunilor incriminate, făcând abstracție de evaluarea urmărilor prejudiciabile. Or, din perspectiva principiului *ultima ratio* în materie de legislație penală, nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate și gravitate, care să justifice sancțiunea penală”; „pct.82. [...] lipsa unor criterii clare, previzibile și accesibile pentru aprecierea urmărilor prejudiciabile ale infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) din Codul penal determină organele judiciare de a aprecia impactul *concret* al acțiunilor persoanelor publice asupra unei

valori *abstracte* protejate de legea penală precum este „interesul public”; „pct.85. [...] instanța de judecată, la individualizarea răspunderii penale și pedepsei penale, este obligată să stabilească *cu certitudine* urmările prejudiciabile ale infracțiunii incriminate inculpatului, or, potrivit art. 7 alin. (1) din Codul penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. De altfel, atribuirea unor fapte infracționale concrete ca prejudiciind „*interesul public*”, *in abstracto*, nu poate satisface cerința de claritate și previzibilitate, și, totodată, constituie o interpretare a legii penale extensivă și defavorabilă persoanei, contrar prevederilor art. 3 alin. (2) din Codul penal”; „pct.89 [...]. deși activitatea persoanei publice este legată nemijlocit de garantarea interesului public ca obiectiv generic-principal, destinatarul legii, și anume persoana publică, este privată de depozibilitatea de a determina fără echivoc urmările prejudiciabile concrete ale acțiunilor incriminate”; „pct.91. Concluzionând cele menționate, Curtea reține că utilizarea în art.328 alin. (1) din Codul penal a noțiunii „*intereselor publice*”, care constituie o noțiune generică, ce nu poate fi definită, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din Constituție (*principiul legalității incriminării și pedepsei penale*), precum și articolul 23 din Constituție (*calitatea legii penale*) [20]”.

În cele din urmă, ajungem la concluzia că art.328 CP RM este inaplicabil, în ipoteza în care, prin acțiunile sale exprimate în depășirea vădită a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, executorul judecătoresc cauzează daune în proporții considerabile intereselor publice, aceasta – deoarece daunele în proporții considerabile intereselor publice nu mai pot evolua pe post de urmare prejudiciabilă a excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu.

7) Totodată, nu poate fi antrenată răspunderea penală în baza art.328 CP RM pentru exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu în cazul în care acțiunile executorului judecătoresc, precum și actele acestuia nu sunt contestate (atunci când partea a avut posibilitatea să le conteste) sau sunt menținute (în cazul în care sunt contestate de părțile procedurii de executare). Respectiva concluzie își are suportul în prevederea de la alin.(1) art.3 din Legea Republicii Moldova cu privire la executorii judecătorești, nr.113 din 17.06.2010, în corespundere cu care „actul întocmit de executorul judecătoresc, în limitele competențelor sale legale, este act procesual de autoritate publică, are forță probantă, se prezumă a fi legal (sublinierea ne aparține – *n.a.*), iar în cazul când este întocmit în cadrul procedurii de executare, poate fi contestat în modul stabilit de Codul de executare”.

Consemnabile sunt următoarele alegeri reținute dintr-un caz din practica judiciară: „... *Actele emise*

de executorul judecătoresc se prezumă a fi legale, adică emise în conformitate cu prevederile legii în vigoare, iar participanții la procedura de executare, în cazul în care le consideră ilegale, au posibilitatea de a le contesta în instanța de judecată. Atât timp cât actul executorului judecătoresc este legal, aprecierea acestuia ca fiind abuziv este neîntemeiată. Formulând concluzia prezenței în acțiunile executorului judecătoresc a infracțiunii prevăzute la art.328 CP RM, organul de urmărire penală își asumă atribuții care revin exclusiv instanței de judecată. Doar aceasta poate aprecia dacă dispoziția încheierii, care face obiectul ordonanței, este în interiorul normei legale sau o depășește. Or, a învinui o persoană în depășirea atribuțiilor, punând la bază un act legal, este inadmisibil” [8].

Într-o altă speță, instanța a reținut: „... *atât timp cât încheierea privind primirea spre executare a documentului executoriu, intentarea procedurii de executare și acordarea termenului de executare benevolă, emisă de către inculpat (executorul judecătoresc C.V.), nu a fost contestată și anulată prin prisma prevederilor art.161-163 Cod de executare, aceasta este legală și întemeiată, circumstanța ce denotă faptul că inculpatul, în calitate de executor judecătoresc, a acționat în limitele prevăzute de lege” [17].*

Pe o poziție diferită s-a situat instanța de judecată într-un alt caz din practica judiciară. *Inconcreto*, instanța penală a decis să condamne executorul judecătoresc P.N. în baza art.328 alin.(3) lit.d) CP RM, deși instanța civilă a menținut încheierea executorului judecătoresc emisă în cadrul procedurii de executare, care a constituit drept temei pentru intentarea dosarului penal și, respectiv, pentru emiterea unei sentințe de condamnare [16].

Nu suntem de acord cu cea din urmă soluție. În ce ne privește, considerăm că art.328 CP RM devine inaplicabil pentru un act sau acțiune a executorului judecătoresc a cărui legalitate este confirmată de o instanță de judecată pe calea contestării acțiunii/actului de către una dintre părțile procedurii de executare. Legalitatea actului/acțiunii executorului judecătoresc reflectată într-un act procesual emis de o instanță civilă trebuie să se bucure de autoritatea lucrului judecat (*res judicata*). În acest sens, potrivit practicii CtEDO, constituie încălcare a principiului securității juridice atunci când pe marginea unor proceduri independente cu privire la aceeași faptă, desfășurate simultan și paralel, instanța penală, ulterior celei civile, realizează o nouă evaluare a faptei, apreciind cele comise drept infracțiune (§46 din Hotărârea CtEDO în cauza Lungu contra României [21], §39 din Hotărârea CtEDO în cauza Siegle contra României [22]).

Pe de altă parte, constatarea ilegalității unui act sau a unei acțiuni a executorului judecătoresc pe calea exercitării contestației asupra actelor/acțiunilor acestuia realizate în cadrul procedurii de executare a unui

document executoriu nu constituie *per se* drept motiv pentru declanșarea automată a unui proces penal pe faptul excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu în privința executorului judecătoresc ale cărui acțiuni sau acte au fost declarate ilegale sau anulate.

În final, nu putem încheia prezenta comunicare fără a face următoarea concluzie: analizând practica judiciară în materia infracțiunilor prevăzute de art.328 CP RM, imputate executorilor judecătorești, în lumina politicii statului direcționate spre executarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, se face vizibil un paradox nemaipomenit: pe de o parte, este notorie cointeresarea statului în executarea promptă a hotărârilor judecătorești, în acest sens, executorilor judecătorești fiindu-le acordată, pe bună dreptate, tot mai multă libertate funcțională în executarea documentelor executorii, fapt dictat, inclusiv, de pierderile în masă a Republicii Moldova la CtEDO pe probleme ce țin de executarea hotărârilor judecătorești, iar, pe de altă parte, tot statul (în persoana organelor de drept) este cel care creează piedici în executarea hotărârilor judecătorești în termen rezonabil pe calea intentării unor procese penale în privința executorilor judecătorești pe faptul excesului de putere sau al depășirii atribuțiilor de serviciu. În cele mai dese cazuri, acestea sunt neînțemeiate și, până la urmă, așa cum e și firesc, se soldează cu emiterea unor sentințe de achitare.

Referințe bibliografice:

1. Brînza S., Stati V. *Drept penal. Partea Specială. Vol.II.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2011. 1324 p.
2. Brînza S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol.II.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 p.
3. Codul de executare al Republicii Moldova. Nr.443 din 24 decembrie 2004. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2005, nr.34-35.
4. Codul contravențional al Republicii Moldova, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 24.10.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr.3-6.
5. Codul penal al Republicii Moldova. Nr.985 din 18 aprilie 2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.128-129, republicat în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr.72-74. În vigoare din 12 iunie 2003.
6. Copețchi St., Hadîrca Ig. *Calificarea infracțiunilor: note de curs.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 352 p.
7. Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 06 mai 2014. Dosarul nr.1ra-650/14 http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=2156 (vizitat 25.01.2018)
8. Decizia Colegiului lărgit al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din 06.10.2015. Dosarul nr.1ra-833/2015 http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=4933 (vizitat 25.01.2018)
9. Hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale arti-

- colului 328 alin.(1) din Codul penal (excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu), nr.22 din 27.06.2017 <http://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=626&l=ro> (vizitat 25.01.2018)
10. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru abuzul de putere sau abuzul de serviciu, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, precum și neglijența în serviciu”, nr.7 din 15.05.2017 http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=216 (vizitat 25.01.2018)
  11. Legea Republicii Moldova cu privire la executorii judecătorești. Nr.113 din 17 iunie 2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr.126-128.
  12. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29.03.2016. Dosarul nr.1-303/2016 https://jc.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php (vizitat 25.01.2018)
  13. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 20 iulie 2016. Dosarul nr.1-1097/2016 https://jc.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php (vizitat 26.01.2018)
  14. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 30 ianuarie 2017. Dosarul nr.1-131/17 https://jc.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php (vizitat 26.01.2018)
  15. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 07.02.2017. Dosarul nr.1-91/2017 https://jc.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php (vizitat 25.01.2018)
  16. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 28.03.2016. Dosarul nr.1-533/14 https://jc.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php (vizitat 25.01.2018)
  17. Sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16.07.2015. Dosarul nr.1-749/14 https://jc.instante.justice.md/apps/pdf_generator/base64/create_pdf.php (vizitat 25.01.2018)
  18. Борков В.Н. *Преступления против осуществления государственных функций, совершаемые должностными лицами*: Диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук. Омск, 2015. 405 с.
  19. Толстякова М.В. *Отграничение превышения должностных полномочий от иных составов преступлений*. http://publikacia.net/archive/uploads/pages/2017_3_2/20.pdf (vizitat 25.01.2018)
  20. Яни П.С. Вопросы квалификации должностных преступлений в Постановлении Пленума и судебной практике. În: *Законность*, 2014, №4, с.28-33.
  21. *Affaire Lungu et autres c. Roumanie* (21.01.2015) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%5B%5C%22lungu%22%5C%22%22%7D%7B%22documentcollectionid2%22%3A%5C%22GRANDCHAMBER%22%5C%22%22%7D%7B%22itemid%22%3A%5C%22001-147662%22%5C%22%22%7D%7D> (vizitat 25.01.2018)
  22. *Affaire Siegle c. Roumanie* (16.07.2013) <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%5C%22001-118571%22%5C%22%22%7D%7D> (vizitat 25.01.2018)

